

EN FLÖDANDE PROCESS

Mitt konstnärliga skapande som scenkonstnär inom musikal

Johanna Kalliokulju

Examensarbete inom konstnärligt kandidatprogram i musikal

15 högskolepoäng

Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet

Vårterminen 2018

Författare: *Johanna Kalliokulju*

Arbetets titel: *En flödande process*

Handledare: *Tina Glenvik*

Examinator: *Anne Södergren*

Nyckelord: Flow, Konst, Inspiration, musik, process.

ABSTRACT (c:a 100 ord)

To create has always been part of me. In some ways a therapeutic form in which I can express my deepest emotions, to something that I need in order to exist. So I've been wondering about the process of creativity and how I do it. How my own process of creativity works and what happens when you get in "the zone" of creating a piece of art. So I want to make some sort of art and while doing that, discover and hopefully learn something new about myself as an artist, and how my creativity can be used in more efficient ways.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Syfte	4
1.3 Frågeställning	5
1.4 Teoretisk anknytning/Hur ser min process ut i förhållande till andra konstnärers process?	5
1.5 Kreativitet	5
1.6 Process	5
1.7 Flow	6
1.8 Konst	6
1.9 Exempel på andra konstnärers kreativa processer	6
1.10 Metod	7
2. Min skapande process, hur ser den ut och hur kommer jag gå till väga?	
2.1 Kroppens skapandeprocess	9
2.2 Själens skapande process	10
2.3 Vad inspireras jag av?	11
2.4 Idén föds	12
2.5 Verket- att göra filmen	13
3. Konstverket	16
3.1 Vad vill jag vill uttrycka med mitt konstverk?	15
4. Uppförandet av konstverket och kommentarer från andra	17
4.1 Uppförandet av verket	17
4.2 Svar på frågorna från åskådarna av verket	17
5. Reflektion	18
5.1 Vad kom jag fram till?	17
5.2 Vad tyckte jag	17
6. Referenser	20
6.1 Litteraturkällor	21
6.2 Internetkällor	22
7. Bilagor	23

1. Inledning

1:1 Bakgrund

Till våren kommer jag ta min kandidat i musikal på Högskolan för scen och musik i Göteborg. De har varit snart tre år av mitt liv då jag fått nöjet och privilegiet att få lov att studera det jag älskar mest, det vill säga scenkonst. Scenkonst som i detta fall innefattar, sång, dans och teater som huvudämnen.

Under tiden på skolan har jag fått ta mig an diverse olika uppgifter angående dessa ämnen som jag nämnt ovan. Jag har fått lära mig att reflektera kring dem och genom det, har jag lärt mig mer om mig själv. Att på nytt få upptäcka vem jag är, vem jag är i detta forum och vem jag är som konstnär. Till exempel, undersöka vad jag vill berätta med en sång? Vad händer med karaktären jag ska spela om jag väljer att sjunga sången med en annorlunda röst än mig egen? Sådana frågor har jag gått igenom. Detta har resulterat i något som jag funderat över kring andra konstnärer och mig själv: Vad är det som gör att man skapar konst egentligen? Vad är det som gör att man ibland plötsligt får en idé som blir till något, att pennan möter pappret, att kroppen börjar röra sig eller att stämbanden vibrerar?

Dessutom har vi vid flertalet gånger via utbildningen blivit utmanade att skapa själva. Då vi fått i uppgift att skriva egna monologer och dialoger, sånger och koreografier, vilket också har utvecklat mitt eget skapande.

Min personliga bakgrund är att jag är sångare och skådespelare. Jag älskar att skapa med händerna, rösten och kroppen. Allt från träslöjden i grundskolan till att jag nu skriver texter, sånger, gör egna koreografier, ritar och fotograferar, egentligen allt som faller mig in att göra när inspirationen faller på. Jag har skrivit texter, sen jag gick på högstadiet. Allt från dagbok till dikter, dialoger, små berättelser men till största delen dikter de senaste åren. Jag har upptäckt att detta verkligen är ett behov jag har för att uttrycka mig.

Hur uttrycker jag mig när jag skapar konst? Vad inspireras jag av när jag själv skapar? Hur ser det ut när jag skapar, finns det något speciellt namn eller forskning på vad som händer i kroppen när man går in i skapande process? Jag vill undersöka mina tillvägagångssätt när jag väl får en idé och vad jag gör med den idén.

Syfte 1.2

Jag går en musikalutbildning men under mitt självständiga arbete vill jag ta tillfället i akt genom att undersöka min kreativa process när jag själv skapar ett verk. Jag vill undersöka hur min process ser ut när jag skapar ett konstverk. Detta vill jag göra för att på det viset försöka ta reda på hur jag går tillväga när jag skapar och varför processen ser ut som den gör. Via detta arbete hoppas jag att dels kunna göra min skapandeprocess mer effektiv, om det är möjligt, samt utveckla mitt konstnärskap via detta arbete. Jag vill dessutom unna mig att vara helt självständig i mitt skapande av verket eftersom jag dels inte vill bli påverkad av någon annans åsikt eller värderingar som i sin tur kanske påverkar min process, men också på grund av min erfarenhet av att agera på en scen tillsammans med andra där jag är i en beroendesituation av mina kollegor och deras tankar och åsikter, eftersom jag inte själv har

möjlighet att vara mitt yttre öga, därför känns det viktigt för mig att få ha min process helt och hållet för mig själv.

1.3 Frågeställning

Hur ser min konstnärliga process ut?

Vad är det som gör att den ser ut så?

1.4 Teoretisk anknytning/hur ser min process ut i förhållande till andra konstnärers process?

Konstnärer som jag inspireras av är bland annat Patti Smith, konstnär, poet och musiker. Jag inspirerades särskilt av henne inför detta undersökande arbete eftersom jag under tiden har läst hennes bok *Just Kids* (2010). I boken ifrågasätter hon sitt konstnärskap, precis som jag. Hon skriver ”Jag längtade efter ärlighet men fann oärlighet inom mig själv. Varför skulle man ägna sig åt konst? För att förverkliga sig själv eller för konstens skull?”(sid.91) Detta citatet fångades jag när jag läste hennes bok. Jag upplevde att det resonerar med det jag själv funderar över, hur använder jag min kreativitet och varför?

1.5 Kreativitet

Enligt Nationalencyklopedin (2018) kommer ordet kreativitet från latinets cre'o, ”skapa, frambringa,” som betyder förmågan till att skapa något nytt.

I boken *Om kreativitet och flow* av Georg Klein (1990), beskriver Psykoanalytikern Egon Fenyö kreativitet såhär ”Kreativitet ses som någon form av skapande verksamhet som har lämnat de gamla upptrampade spåren och på ett eller annat sätt berikar individen eller gruppen.” (sid 9). Medan konstnären Patti Smith säger såhär i en intervju vid Louisiana-muséet i Danmark ”Every human being has a creative impulse, and we all have the right to exercise this creative impulse” (<https://www.youtube.com/watch?v=FocA9OECFy8>, i klippet)

Enligt vad Fenyö och Smith hävdar ovan om detta begrepp, så tolkar jag det som att kreativitet är en form av nyskapande aktivitet men också är en förmåga som vi alla har inom oss själva. (1990)

Kreativitet för mig betyder tillgång. Om jag har tillgång till min kreativitet, så har jag möjligheten att skapa något oavsett vad det än är. Med tillgång menar jag min egen fantasi och hur jag mår. Om jag mår väldigt bra en dag och blir inspirerad att skapa så startar min kreativitet igång baserat på mitt eget välmående, inspiration och fantasi.

1.6 Process

Enligt Nationalencyklopedin (2018) är processperspektivet en av många perspektiv på kreativitet och ordet process kommer från latin och betyder proce'suss, ”förlopp”, proce'do,

”gå framåt”. Enligt synonymer.se (2010), (Bonniers ordbok 2010), betyder ordet process, förlopp, och utveckling.

Jag tror att en process betyder: ett pågående utforskande, som är under utveckling och har massor av potential. En konstant utveckling som är levande och går framåt. Något som jag både behöver tid för och något som också består av aktiva val och utforskande. Om jag till exempel ska skriva en pjäs, behöver jag tid för att tänka över vad den ska handla om och inspiration för att föda idéer till mitt skrivande och allt efter som jag skriver pjäsen behöver jag göra val om hur pjäsen ska fortlöpa. Till exempel: Hur ska den sluta? Vilka karaktärer ska vara med och vad ska deras funktion vara i berättelsen? Jag tror alltså: för att skriva en pjäs behöver man balansera förhållandet mellan tid, inspiration och aktiva val, jag tror att det är vad en process handlar om.

1.7 Flow

Ordet ”flow” härstammar från engelskans språk och betyder flöde eller ström. Flow är ett begrepp som kommer att nämnas i utforskandet av min skapande process. Jag kommer att undersöka hur det fungerar och varför man behöver det i en skapandeprocess, att begreppet på olika vis är centralt för alla som skapar konst eller behöver hamna i ett tillstånd av djupt fokus inför en uppgift. Begreppet flow förklarar jag mer ingående i 2.1 Kroppens skapande process. I korthet upplever jag att flow är just det verktyget som var och en av oss behöver för en extra dimension av fokus. När jag känner flow så upplever jag att tiden står stilla och att jag är helt uppslukad av det jag gör. Till exempel när jag skriver text. Då känns det som att tiden står stilla och det kan ha gått två timmar utan att jag märkt det. Jag tror att det är samma typ av djupt fokus som alla människor måste ha för att klara av, antingen en svår uppgift som en kirurg som ska operera en patient eller en skådespelare som förbereder sig inför en föreställning.

1.8 Konst

National encyklopedin formulerar ordet konsts betydelse såhär ”Konst (egentligen ’kunnande’, ’färdighet’), kulturyttring vars utförande kräver särskild kunskap och förmåga att bruka denna med personlig behärskning och individuell anpassning till situation och avsikter.”

För mig betyder konst: sambandet mellan själ, kropp, erfarenhet och upplevelser. Dessa faktorer använder jag på olika vis när jag utför någon typ av konstform. Jag upplever också konst som frihet, mod och styrka. Jag får friheten att uttrycka något inom mig likväl som jag tycker det krävs mod för att våga uttrycka, men också en styrka i att kunna uttrycka sig.

1.9 Exempel på andras kreativa process

Hur en skådespelares process kan se ut:

I en intervju med olika skådespelare berättar Michael Fassbender hur hans process ser ut när han tar sig an en ny roll och hur han skapar karaktär: ”My preparation is always the same.” Han berättar att oavsett storlek eller budget på filmen han ska göra, ser hans skaparprocess

alltid likadan ut. Han gör det grundande förarbetet inför karaktären han ska ta sig an, för att vara så väl förberedd som möjligt så att han känner att han är fylld med inspiration och idéer den dagen han ska börja spela karaktären på filminspelningen. Han säger också att förarbetet är viktigt så att han som skådespelare kan känna sig fri på inspelningsdagen, vara så närvarande som möjligt och samtidigt kunna njuta av processen när han spelar av karaktären. (https://www.youtube.com/watch?v=U1_wE953yPQ, 1:57-2:25)

Hur en författares process kan se ut:

Deckarförfattarna Alexandra Coelho Andohril och Alexander Andohril är författarna bakom pseudonymen Kepler. I en artikel på Veckans Affärer, berättar de om sin skrivprocess. De berättar att de har försökt att skriva både barnbok och pjäser ihop men inget av dem fungerade särskilt bra för deras processer, för att det alltid slutade med gräl mellan dem, men när de fann deckargenren hittade de något som passade dem båda. Andohril: ”Tillslut hittade vi i deckaren och det funkade. Dels för att det var en genre som vi båda hade samma förhållande till, och dels så var skapandet av en författare en viktig grej. Det var inte längre Alexander och Alexandra som skrev, utan nu är det Lars Kepler. Och att kanalisera sin kreativitet genom honom, det funkade”(<https://www.va.se/nyheter/2016/11/08/sa-har-skriver-paret-bakom-lars-kepler-deckarna-som-gor-varldssucce-och-saljer-for-miljoner/> , 2016).

Författar-duon behövde alltså hitta en gemensam karaktär att berätta via, någon som de båda kunde gestalta i sin fantasi.

Deras skrivprocess börjar alltid med en, som de kallar ”vattentät idé”. Under tre månaders tid kan de utveckla denna idé genom att bara prata om den, fantisera och utveckla den.

De säger: ” Utifrån idén börjar man nysta i intrigen, lägger på struktur efter alla konstens regler, och gräver djupare och djupare i händelseförloppet tills alla detaljer är på plats.” De fortsätter sedan att prata och utveckla händelseförloppet i berättelsen och karaktären. Vid detta skede sätter de upp lappar med berättelsens form och innehåll som de laborerar med och diskuterar. Andohril säger att det är viktigt att vara lyhörd under processens gång, att lyssna på sig själv, samtidigt som det gäller att vara berättelsen trogen. ” Är man inte ärlig kommer läsaren känna av en konstruktion. Det man ritar upp på vägen är ett partitur, inte den färdiga musiken. Musiken måste komma inifrån. Och ibland får man gå ifrån partituret.”

Kepler-paret säger också att det är viktigt att skriva om en karaktär som man är intresserad av. De båda lever med denna karaktär under en lång tid och måste kunna leva sig in i karaktären gång på gång. Sedan när de börjat skriva väljer avsnitt som de blir sugna på att göra för tillfället. Coelho Andohril säger att de inte skriver berättelsen linjärt utan att allt är som ”en stor deg”. När de börjar skriva sitter de jämsides med varsin dator. Ibland byter de texter med varandra och på det viset kan de båda få ny inspiration eftersom den ena kanske skrivit något som den andre inte ens tänkt på och därför är det en fördel att vara två, för då kan man hela tiden få nya impulser. Eftersom de är två personer som skriver om en karaktär så är deras mål hela tiden att eftersträva samma ton i karaktären (2016).

1.10 Metod

Jag ska dokumentera hur jag går till väga när jag skapar konst, hur min process ser ut. Jag ska göra detta genom skrivna reflektioner och fotografi. Varför jag använder mig av skrivna

reflektioner är för att jag kommer upptäcka nya saker längs projektets gång och under tiden jag skapar, på det viset kan jag resonera med mina tankar på ett mer objektivt sätt.

Fotografi tycker jag är bra att använda mig av därför en bild kan också fungera bra som ett sätt att minnas vad man tänkte i den stunden, som ett minne, men också för att bättre kunna visa hur jag har gått tillväga.

Jag använder mig av min mobil och dator för dokumentation och skapandet av mitt konstverk. Via ljudinspelaren på min mobil och iMovie, ett filmprogram på datorn. Dessa verktyg använder jag för att jag dels vet hur de fungerar och för att jag har erfarenhet av att använda dem i tidigare projekt jag gjort av olika slag. Vilket ger mig större frihet som konstnär då jag inte behöver krångla med utrustning som jag inte förstår mig på, vilket i sin tur bara hindrar processen, upplever jag.

2. Min skapande process, hur ser den ut och hur kommer jag gå till väga?

Här beskriver jag alla de faktorer som jag möter när jag ska skapa något nytt. De faktorer som sätter igång kreativiteten, lusten och flow. Det som slutligen gör att det blir ett verk. Detta kommer i sin tur belysa hur min process kan se ut, när jag skapar ett verk och varför ser den ut så?

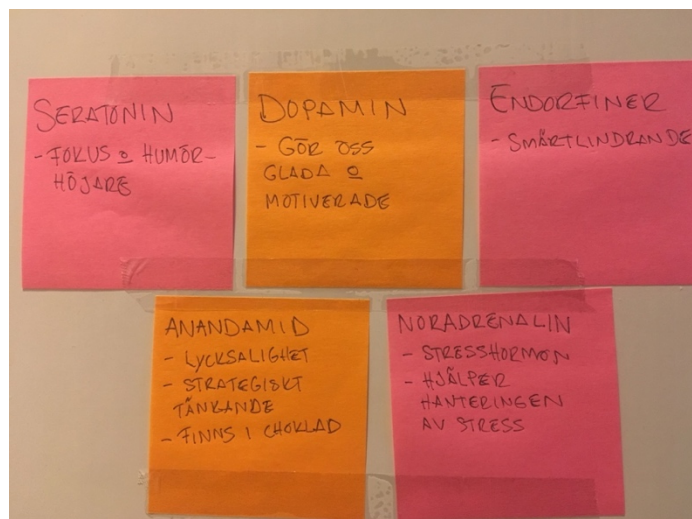
2.1 Kroppens skapandeprocess

Jag tror att jag har ett behov av att skapa konst för att det är som en slags terapi för mig. Jag märker att jag mår bra av att uttrycka mina tankar och inre känslor genom att skriva olika former av texter så som dikter och monologer eller låta fingrarna leka fritt i improvisation på ett piano. Jag upplever det som att något händer inom mig och helt plötsligt har flera timmar fördrivit och framför mig har jag antingen en början på något nytt musikstycke eller en form av text. Det som händer från den stunden jag får en idé till att skapa något, är att jag kommer in i ett slags flöde, ett meditativt stadie, som gör att jag glömmer bort allt annat runt omkring mig och blir helt uppslukad av det jag gör i stunden och då känner jag mig fullständigt närvarande. Jag tror att det är detta Mihaly Csikszentmihalyi, pionjär inom vetenskaplig forskning om lycka, förklarar som "Flow".

Vad är då flow?

Csikszentmihalyi beskriver det såhär i sin bok *Om kreativitet och flow* (1990) "Flow kännetecknas av djup koncentration kring en avgränsad grupp av stimuli, eller sinnesintryck, som individen själv uppfattar som relevanta. Koncentrationen hindrar personen i fråga att ägna en tanke åt, eller ens lägga märke till, sådana stimuli som för tillfället är "irrelevanta för uppgiften" (sid 41).

Jag tycker detta förklarar det som jag själv upplever och beskriver, när jag känner mig fullkomligt närvarande och uppslukad av den uppgift jag utför. Enligt Maximilian Gotzler, biohackare och bloggare för människans hälsa, (<https://www.youtube.com/watch?v=RAyWhTF3mYE> 2016), är flow ett kemiskt tillstånd i

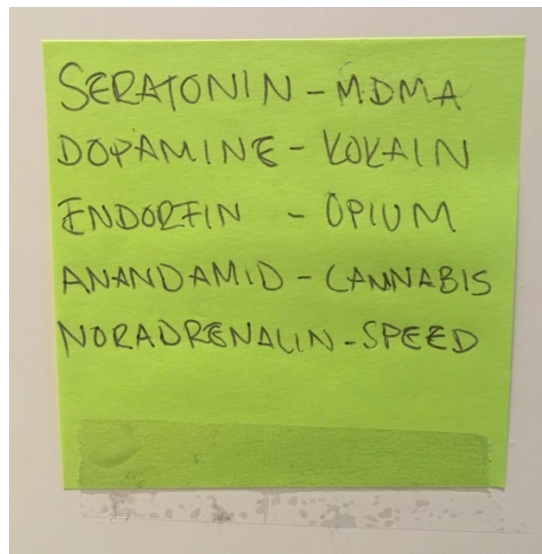

kroppen, det vill säga, när vi upplever flow så utsöndras olika hormoner som gör att vi mår bra. De fem hormoner som utlöses är:

Dessa hormoner kan man likna med vissa droger som, kokain, opium, cannabis med flera. Detta tycker jag förklarar varför konstnärer genom tiderna fått fördömsstämplingar om att de "lider för konsten" och att de behöver droger för att kunna skapa. Min uppfattning är att konstnärer har använt sig av droger, för att på så vis komma in i flow lättare. Och som Gotzler också nämner i dokumentären: "Flow är högst beroendeframkallande"

(<https://www.youtube.com/watch?v=RAyWhTF3mYE>, 9:52)

I föreläsningen hävdar Gotzler att droger som är kopplade till flow, på det viset att de utsöndrar samma typer av hormoner är:

Jag tror att den beroendeframkallande faktorn också är en anledning till varför jag skapar konst, för att jag helt enkelt mår bra av det. Att arbeta med konst ger den där "kicken" som jag brukar uttrycka det, dvs en känsla av adrenalin och lycka, vilket är precis det som händer när kroppen upplever flow, enligt Gotzler (2016). Det är något som får mig att må bra och jag kan även bli beroende av det. Den reflektionen får mig att inse, att jag som arbetar med konst på något vis, ständigt söker den där flow-känslan och därför fortsätter jag utsätta mig för det även om jag till exempel upplever mycket stress, prestationsångest och ibland dålig självkänsla, som yrket också innehåller.

Flow upplever jag som ett tillstånd som kroppen går igenom rent fysiskt i en skapandeprocess och nu skulle jag vilja förstå eller undersöka mitt själsliga behov av varför jag skapar konst.

2.2 Själens skapandeprocess:

I en intervju med Patti Smith på Louisiana-museet i Danmark 2012, får hon frågan om varför hon skapar konst. Smith svarar då: "We all have a creative impulse, and we all have the right to exercise it". Smith säger också i intervjun att alla kan utöva kreativitet på något vis, men att de som utför konst, skapar, som har fått offra något för sin konst eller som känner ett kall att för att skapa konst är konstnärer. Något som kan inspirera andra och som hon i gengäld kunde skänka tillbaka av det hon en gång fått uppleva av konsten.

(<https://www.youtube.com/watch?v=FocA9OECFy8>, 2012). Jag känner igen det som Smith

menar i detta som hon säger. Jag tror att jag upplever samma sak, att kunna skapa något som ger någon annan en upplevelse och att kunna beröra andra med mitt innersta rum. Det är så det känns för mig när jag skapar. Det känns som om jag öppnar upp mitt innersta rum och utifrån det kommer till exempel en text. Jag tror att om jag kan beröra andra människor med något som kommer ifrån mig själv ger det mig en känsla av ren lycka och det är därför det är så viktigt för mig. Precis som Smith säger, så är det mitt "kall" i livet. Om jag inte får skapa mer tror jag att jag skulle bli olycklig, eftersom att uttrycka känslor, tankar och berättelser på olika sätt via konst, inte bara är ett sätt att beröra människor, utan också ett sätt för mig att kommunicera på.

I Svt dokumentären *Stina Ekblad och musiken* (<https://www.svtplay.se/video/20640288/stina-ekblad-och-musiken>, 1:03:31, 2018), pratar den brittiske regissören John Caird om vad han tänker om skådespelare som konstnärer, att de inte bara nödvändigtvis är skådespelare, utan att de också oftast spelar ett instrument eller två, målar eller skriver egna pjäser. Caird säger:

Det får mig att tro, att olika kulturutövare i grunden är just kreativa. De är födda med en konstnärlig ådra. De vill berätta sin livshistoria via konsten på ett eller annat sätt. Och vilken specifik konstform de väljer är oftast av en slump. Någon form av uppmuntran längs vägen styrde in dem på en bestämd konstform. Men alla artister skulle kunna ägna sig åt vilken konstform som helst (2018).

Jag tycker att Caird sätter huvudet på spiken med dessa ord. Det är precis så som jag själv upplever mitt konstnärskap. Jag upplever också att mitt konstnärskap påverkas av mitt liv konstant. Då menar jag allt från de människor jag möter på min livsväg till situationer som jag hamnar i. Alla dessa aspekter påverkar mitt val av vilken konstform jag kommer utöva och specialisera mig inom och vad som griper tag i mig själsligt. Vad jag vill berätta och hur vill jag berätta det, det är dem viktigaste faktorerna för mig i varför jag skapar konst.

2.3 Vad inspireras jag av?

Min inspiration kommer framförallt från musik och då är det oftast filmmusik. När jag skriver texter har jag alltid på ett filmmusikstycke, för att filmmusik upplever jag har en lugnande effekt på mig och gör så att jag lättare kan koncentrera mig och dessutom störs jag inte av någon annan text i mina öron. Jag väljer musik beroende av vilken sinnesstämning jag befinner mig i för tillfället eller vad jag vill eftersträva. Det kan exempelvis vara känslor som sorg, lycka eller ilska. Några av mina favoritkompositörer inom filmmusik är:

Thomas Newman (American Beauty, The Green Mile, The Shawshank Redemption)

James Horner (Titanic, Avatar, Balto)

Rachel Portman (The Cider House Rules, The Dutchess, Chocolat)

John Williams (Star Wars, Hajen, Harry Potter)

Jag inspireras också av filmer, låtar, målningar, pjäser, böcker, föreställningar, enskilda ord som jag kanske hör någon säga eller händelser i vardagen till personliga relationer mellan mig

och andra människor i mitt liv. Mer konkret i just denna processen har jag inspirerats av följande: Patti Smith, Konstnär, poet och musiker och Arvo Pärt, kompositör och musiker.

2.4 Idén föds

Idén till verket som jag gjort i detta självständiga arbete, föddes av musikstycket "Spiegel im spiegel" av Arvo Pärt. När jag hörde stycket så fick jag en känsla av något mjukt och ljuvligt. Jag började därefter göra en dans med mina händer. Ju mer jag improviserade koreografi med mina händer desto mer inspirerad blev jag att skapa något mer utav den påbörjade processen. Jag bestämde mig tillslut för att leka med tanken att det var två personer som dansade med varandra. Sedan började jag att skriva en text. Jag skrev texten på engelska och anledningen till att jag skrev på engelska är för att det känns som om jag har en annan identitet på det språket, som om jag går in i en annan roll. För det jag upplever som händer med mig då är att jag känner mig friare som konstnär eftersom jag inte är begränsad av min identitet som jag har på mitt modersmål.

Texten är inspirerad av den mjuka och intima atmosfär jag upplevde av musiken.

Såhär blev texten:

The touch

The energy

Between you and me.

It's like magic.

Where only the simplest words are needed,

Or maybe no words at all.

I love it all.

Almost ghostly,

Like a whisper,

Light in the air,

It fills us up.

Our bodies are trembling,

Moaning.

It seems unreal.

Pure in all ways.

I'm light with you,

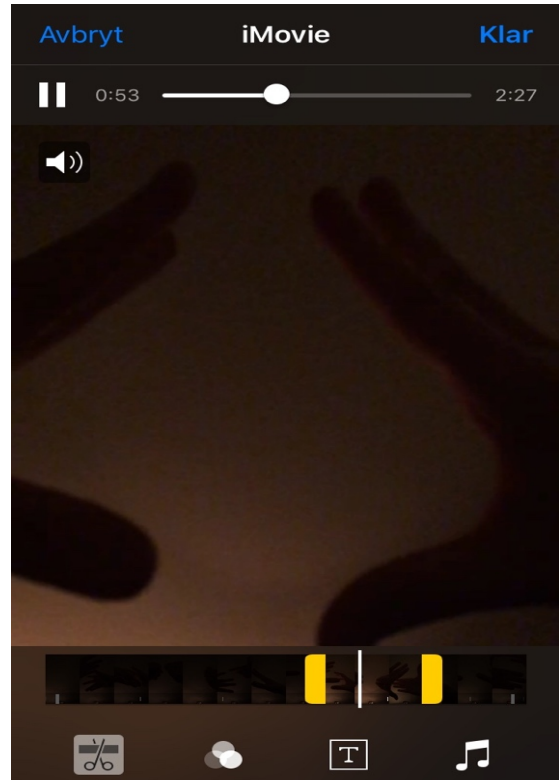
*You make my darkness,
Disappear, vanish.
It's like it never existed.
I'm happy,
At last.*

2.5 Verket- att göra filmen

Innan jag gick tillbaka till mitt flow, hade jag redan en idé om vad jag ville göra. Sedan var det bara att sätta igång att experimentera. Jag ville göra allting själv, även filmandet av mina egna händer framför kameran. Anledningen till det är för att jag inte ville vara beroende eller påverkad av någon annans perspektiv i denna processen, jag ville vara helt självständig. Jag byggde mig därför en kamerahållare av mitt nattduksbord och en rad staplar av böcker, så att jag samtidigt kunde sitta bakom min kamerahållare, med händerna framför. Mitt rum har vita väggar vilket var perfekt eftersom jag ville ha en neutral bakgrund med ett vackert och mjukt ljus, där bara mina händers koreografi var i fokus. Som ljussättning använde jag mig av levande ljus som sken underifrån vilket skuggade händerna fint och skapade den känslan av mjukhet som jag upplevde när jag först hörde musiken, den känslan ville jag åt i filmen.

Första filmningen hade jag musiken igång på min dator och använde mig av den neutrala filmfunktionen på telefonen. Jag filmade i cirka fem minuter. Det var något med den versionen som jag inte tyckte passade in på stämningen av stillhet som jag ville ha.

Andra gången bestämde jag mig då för att använda slowmotion-funktionen på telefonkameran och gjorde samma sak igen. Denna gången fick jag den känsla av stillhet som jag var ute efter. Efter jag filmat denna sekvens kände jag mig nöjd såhär långt, med den bild och känsla jag var ute efter.

Jag provade sedan att läsa min text till filmen, samtidigt som jag hade musiken igång på datorn för att testa helhetskonceptet av min idé till verket. Jag ville experimentera med olika versioner av en och samma känsla. En form att stillhet, lugn och värme, för att se om det gick att plantera den energin och känslan i vad som skulle komma att bli tre olika versioner av filmsekvensen. Jag spelade därefter in min röst som läser texten. Det kändes viktigt för mig att ha alla delarna av verket samlat på min dator i en fil där man får se alla tre versionerna ostört, i följd, för på bästa och lättaste sätt redovisa verket.

Tillslut var det dags att klippa och redigera de tre olika versionerna av installationen. Jag använde mig av ett filmprogram på min dator som heter Imovie.

Version nummer 1:

Den första filmen var med själva grunden till verket det vill säga de dansande händerna. Jag klippte detta till en längd som jag tyckte var lagom lång för att inte åskådaren skulle tappa intresse för filmsekvensen. Jag ville att man skulle sugas in i filmen och vara i stunden med det man ser och upplever. Jag valde att behålla ljudet av slowmotion-effekten i denna versionen för att jag tyckte att det gav en spännande typ av atmosfär. En atmosfär som jag tyckte gav en extra dimension av den känsla som jag var ute efter att plantera i filmsekvensen. Den känslan jag upplevde att slowmotion-ljudet genererade var intimt på något sätt.

Version nummer 2:

I den andra versionen av filmsekvensen lade jag till ljudinspelningen av texten jag skrivit. Jag gjorde detta genom att applicera den på en kopia av den första filmsekvensen via Imovie-programmet. I denna versionen ville jag att åskådaren skulle få uppleva ytterligare ett lager av den känslan jag ville plantera.

Version nummer 3:

Tillslut var det dags att applicera den sista delen i installationen. Musikstycket av Arvo Pärt "Spiegel Im Spiegel". Jag köpte stycket via Itunes så att jag kunde inkorporera den som en fil i Imovie-programmet. I denna versionen av filmsekvensen får åskådaren uppleva alla tre filmsekvenserna tillsammans. Det vill säga: de dansande händerna i slowmow-effekt, min inspelade röst som läser texten och med Arvo Pärts musikstycke, som var inspirationen för hela verket från allra första början.

3. Konstverket

3.1 Vad vill jag uttrycka med mitt konstverk?

Min tanke och idé i hur jag vill presentera verket är att åskådaren får titta på version 1 – 3 i följd och efteråt svara på tre frågor om verket. Min tanke med detta är att jag vill se om min känsla och energi vävs in i alla dessa bitar av verket även om man inte får se helheten först. Det vill säga, får åskådaren den känslan jag vill visa med verket av alla enskilda delar, som de får av helheten av verket?

Varför jag undrar detta och vill undersöka detta via mitt verk är för att jag tror att man kan plantera energi i föremål och i atmosfärer på olika sätt, det är en hypotes jag har och som jag är nyfiken på. Det är också det jag vill förmedla med detta verk. Jag vill samtidigt inte styra åskådaren att känna som jag, utan jag vill att åskådaren själv ska få uppleva och så får jag se via mina tre frågor jag vill ställa efteråt, vad de upplevde av verket.

3.2 Uppförandet av konstverket

Här förklarar jag hur uppförandet av verket gick till, vilka frågor som jag ställde och varför jag ställde just dem frågorna. Man får även se vad åskådarna har svarat på de frågor jag ställt om mitt verk.

Urvalet av de två informanter som jag valt, är personer som jag uppfattar som väldigt analytiska. De är kulturutövare själva och är därför både mottagliga för konst men också kanske svårare att tillfredsställa på det viset att de är vana vid sin egen yrkesvärld och kanske därför är mindre receptiva för det urval av verk som presenteras för dem. Därför tyckte jag att det var intressant hur de skulle uppleva mitt verk, om de skulle uppfatta det jag ville berätta samt andra upplevelser som de fick.

Jag visade upp mitt konstverk på följande vis: Åskådaren fick se den första filmen, version 1, som bara innehåller de slowmotion dansande händerna i installationen. I version 2, läggs den inlästa dikten på filmen och slutligen i version 3, är installationen i sin helhet. Efter åskådaren hade fått se alla tre versioner hade jag förberett tre frågor åt åskådaren som hen fick svara på:

1. Vad upplevde du som första känsla i film nummer ett?
2. Vad tror du att det handlar om i film nummer två?
3. Kändes musikstycket som en tillhörande del i verket eller fick du en helt annan tolkning?

Jag ställde dessa frågor specifikt för att se om åskådaren av verket har fått den upplevelsen av verket som jag vill förmedla. Det är inte relevant för mig om mitt budskap gick fram eller inte men självklart är det en intressant observation om åskådaren nu faktiskt upplevde det jag ville förmedla med mitt verk och på så vis bevisar det mitt undersökande via mitt verk. Det vill säga, om det är möjligt att plantera energi i föremål. Det spelar ingen roll om åskådaren inte upplever den energi eller känsla jag vill uttrycka i mitt verk eftersom jag upplever att konsten skapas likväl i konstnärens process lik som i åskådarens process och upplevelse, mötet med verket med helt nya ögon, erfarenheter och perspektiv. I det ögonblicket skapas konsten på nytt, i någon annans upplevelse.

3.3 Kommentarer från åskådarna

1. Vad upplevde du som första känsla i film nummer ett?
2. Vad tror du att det handlar om i film nummer två?
3. Kändes musikstycket som en tillhörande del i verket eller fick du en helt annan tolkning?

Åskådare 1:

1. Jag upplevde ingen specifik känsla men jag noterade att mitt intellekt försökte komma upp med en ”förklaring”. Jag försökte på något vis ”lösa uppgiften”. Vad betyder det när händerna är stängda? Vad betyder det när de är öppna? Vad betyder det när de är slutna tillsammans? Jag blev inte emotionellt påverkad utan nästa enbart intellektuellt.
2. Ett intimt möte mellan två människor. Eller snarare efter ett intimt möte. Vad händer i stunder efter vidröring? Mycket sånt tänkte jag på. Rent konkret t.ex. efter att man haft sex och ligger kvar i varandras armar länge, länge.
3. Musikstycket kändes helt on point. Jag började nästan gråta i början för jag kände att ”min” helhet föll på plats – min tolkning. Instinktivt associerade jag till saker i mitt egna privata liv, redan i film nr 2, och med musikstycket som tillhörande del blev min tolkning komplett.

Åskådare 2:

1. Den absolut mest dominerande känslan för mig i film nummer ett var animalisk. Hand-gesterna i kombination med slowmotion-effekten skapade en atmosfär som påminde mycket om djurriket, det naturliga. Det kändes som att händernas rörelse, närhet och avstånd hade en mening som inte var tankebaserad, utan snarare instinktiv.
2. Handlingen i film nummer två var för mig väldigt utforskande och romantisk. Att hand-gesterna nu kompletterades av en röst skapade intrycket av att det nu fanns en tydligare intention i rörelserna, en sensuell form av fysiskt utforskande, och en känsla av att höra ihop. Jag tror att historien som berättades mer ingående handlade om ett nyfunnet kärlekspar där en av parterna (berättarrösten), aldrig upplevt denna känsla tidigare.
3. Jag tyckte att musikstycket kändes väl integrerat i filmen, även om känslan jag fick av verket nu förändrades markant. Det kändes också som att ramarna för åhörarens tolkning blev mindre när en auditiv aspekt fördes in, men på samma sätt blev det också tydligare var konstnärens tolkning och interpretation var. För mig symboliserade musiken en sentimentalitet och nostalgi, som snarare målade upp en längtan och en dröm av något som tidigare var. En längtan över något man inte kan uppleva igen, kanske en partner som gått bort.

4. Reflektion

4.1 Vad kom jag fram till

Det jag i nuläget har kommit fram till vad det gäller min konstnärliga process, hur den ser ut och vad det är som gör att den ser ut så, beror på vilket verk jag har skapat. Det finns ingen fast form. Verket i detta arbete skapades via en viss form och på vissa premisser för att det dels skulle vara möjligt att involvera det i mitt arbete av praktiska skäl, det vill säga att det skulle vara uppvisningsbart och skulle redovisas på något sätt och att det inte fick vara för stora filer om man nu skulle kunna visa upp materialet och arbetet på datorn. Detta i sig skapar vissa ramar och ibland begränsningar, det behöver inte vara begränsande med ramar, men det blir en viss typ av förhållningssätt till skapandet som jag annars inte brukar förhålla mig till, vilket är en ny upplevelse i sig för min skapandeprocess. Jag kan inte bedöma den som bra eller dålig men som något nytt. I övriga fall när jag skapar, har jag sällan ett mål med det jag gör, utan den processen som jag upplever är obegränsad och på det viset känner jag mig mer fri i förhållande till denna process.

Det var spännande att sätta sig in hur andras process kan se ut oberoende av vilken konstform processen tillhör, till exempel skådespelaren Michael Fassbender och författarparet Alexandra Coelho Andohril och Alexander Andohril, för att få ett bredare perspektiv.

Jag känner igen min skådespelarprocess i Fassbenders process och jag kan knyta an till den typen av process i mitt egna scenkonstnärliga skapande, på så vis att ju mer förberedd jag är på materialet jag ska ta mig an, desto mer fri kan jag vara i mitt skapande och därmed större tillgång till fantasin och idéer. Det jag har upptäckt är att mitt konstnärliga skapande skiljer sig från mitt scenkonstnärliga skapande. Då menar jag att när jag skapar ett verk, vill jag inte vara styrd på något vis, inte förberedd utan mer som ett tomt blad, till skillnad från en scenkonstnärlig process i ett musikalverk där omständigheterna redan är bestämda.

När det gäller författarparet blev jag väldigt inspirerad av hur det kan vara i en process där man är två personer som skapar via en pseudonym som de kallar för Kepler. Jag tyckte om hur deras process går ut på att föra en muntlig kommunikation under en lång tid, lika mycket som de strukturerar upp arbetet tillsammans och hur de till och med byter sina texter med varandra för att dels göra eventuella förändringar men också för att kanske totalt skriva om en text. Den tillit och ärlighet som de har mellan varandra är helt avgörande för att kunna samarbeta och dela en process på det viset. Vilket är intressant för eventuella framtida samarbeten om jag vill skapa ett verk tillsammans med någon annan, men även i en produktion där jag som musikalartist ska jobba ihop med en ensemble, där tillit är av stor vikt för att kunna prestera.

4.2 Vad tyckte jag själv om mitt verk?

Jag har reflekterat över om jag blev nöjd med mitt verk och svaret är att jag inte vet, kanske är det inte heller relevant. Det jag dock vet, är att jag tyckte att det var en speciell och jobbig känsla att visa upp det för de två personer som fick se det. Det var jobbigt på det viset att jag kände mig naken, det kändes väldigt intimt för mig att visa upp det jag skapat. Vilket jag tror beror på att jag dels använder bara mig själv i mitt verk, mina händer, min röst som läser texten och musiken som berörde mig att skapa verket från allra första början.

Jag hade en tes som verket handlade om. Det vill säga, om man kan plantera energi i föremål, kommer då åskådarna få samma känslor och upplevelse som jag har haft när jag skapat verket? Kommer de se den bilden som jag tänkt när jag skapat?

Detta var väldigt intressant tyckte jag eftersom båda åskådarnas kommenterar från verket bevisade min hypotes på sätt och vis. Åskådare 1 upplevde verket som mest berörande i den tredje versionen av installationen och åskådare 2 upplevde det som jag hade som tanke för alla filmdelarna, så på något vis av de tre olika versionerna av installationen fick båda åskådarna samma upplevelse av verket i stort, de båda fick bilder av ett kärlekspar eller ett intimt möte, det djuriska och naturliga och någon form av längtan. Men det som jag tyckte var mest fascinerande var åskådare 1 kommentar på version 3 av installationen.

Musikstycket kändes helt on point. Jag började nästan gråta i början för jag kände att "min" helhet föll på plats – min tolkning. Instinktivt associerade jag till saker i mitt egna privata liv, redan i film nr 2, och med musikstycket som tillhörande del blev min tolkning komplett.

Medan åskådare två upplevde version 3 såhär:

Jag tyckte att musikstycket kändes väl integrerat i filmen, även om känslan jag fick av verket nu förändrades markant. Det kändes också som att ramarna för åhörarens tolkning blev mindre när en auditiv aspekt fördes in, men på samma sätt blev det också tydligare var konstnärens tolkning och interpretation var.

Jag tror att detta tyder på att vi kan snappa upp en viss sorts energi av olika föremål, men i slutändan är det via oss själva som vi tolkar och utgår ifrån. Samma sak gäller skapandet tror jag. Kanske är det just det som gör det så unikt och så sårbart för mig och andra konstnärer. När vi konstant, via oss själva, uttrycker något i en tavla, text, sång eller andra möjliga former som finns. Det tar jag med mig av detta arbete.

I framtiden kommer jag att ha stor nytta av mitt utforskande vad det gäller flow. Jag har lärt mig att det faktiskt är möjligt att lära sig att man lättare kan få tillgång till flow om man övar på det. Jag upplever det som en slags meditation, ju mer jag tränar på det desto lättare och snabbare kan jag ha tillgång till det när jag behöver den speciella typ av fokus som det ger. Flow har verkligen förklarat vad det är som ger frö åt min skapandeprocess och är på ett vis svar på min fråga om varför min process ser ut som den gör, det är helt enkelt flow som kickar igång processen.

Jag har insett via detta självständiga arbete att leken är den viktigaste delen av ett arbete för mig som konstnär. En process för mig är helt och hållet beroende av leken. Utan leken blir det inget verk. En process är för mig levande och drivs av skaparglädje i någon form av lust, inspiration och flow eller ett behov av att berätta något via mig själv. Mitt nyckelord för att skapa är just leken. Jag har även kommit fram till en metod för hur jag kan hitta tillbaka till leken och skaparlusten. Detta kan jag göra genom att låta mig själv vara ifred. Med det menar jag, att jag måste släppa taget om processen. Då kan jag till exempel ta en promenad i naturen för att få lugn och då kommer oftast lusten tillbaka för att hjärnan och kroppen har fått en paus. Det är vad jag har lärt mig om min process. Mer än så har jag inte kommit fram till. Kanske för att skapande är, som jag upplever det, väldigt intimt och högst personligt för varje

konstnär. Även om jag börjar skapa något är det inte säkert att det alltid blir något av det och med det menar jag en färdig produkt, och vad det beror på så som jag upplever det, är oftast att flow inte kommer tillbaka och kanske det i sin tur, är på grund av att inspirationen kanske tog slut och lusten till det påbörjade verket försvann? Det jag nu har lärt mig, är att jag antingen kan börja om, börja på något annat projekt eller hitta ny inspiration för att ge nya frö till skapandeprocessen. Jag som musikalartist är helt beroende av min skaparprocess på olika vis. Dels hur jag skapar karaktären eller karaktärerna som jag ska spela, det vill säga, om jag är med i en ensemble kanske jag spelar flera karaktärer. Jag behöver också att kunna vara en självgående skådespelare som inte konstant behöver få regi av regissören, utan som kan vara självständig och som kan skapa nya och egna ingångar i karaktär eller den scen jag ska spela i. Jag ska även kunna vara flexibel när jag får regi av regissören, vilket jag menar att en god process hjälper mig med, därför att jag kan korporera min process med regissörens vilja om hur karaktären ska vara.

En dag kanske jag skriver min egen pjäs eller musikal och då vet jag att jag har en trygg och stabil process att luta mig mot för att kunna göra mitt nästa konstnärliga skapande.

6. Referenser

6.1 Litteraturkällor:

Smith, Patti. (2010). Sid 91. *Just kids*. Danmark: Brombergs

Klein, George (1990) Sid.38. *Om kreativitet och flow, sammanställning och kommentar*. Brombergs och Sid. 9. Egon Fenyö om kreativitet ”att definiera kreativitet”

6.2 Internetkällor:

Nationalencyklopedin. Sökord: Kreativitet.

Tillgänglig: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kreativitet>

(2018)

Nationalencyklopedin. Sökord: Process

Tillgänglig: [https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/process-\(processrätt\)](https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/process-(processrätt))

(2018)

Youtube. Sökord: Flow.

Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=OlawRHT3vng>

(klippet 12.08-12.34)

(9/12 2017)

Mihaly Csikszentmihalyi. Sökord: Flow

Tillgänglig: <https://www.pursuit-of-happiness.org/science-of-happiness/getting-in-the-flow/>

(2016)

Nationalencyklopedin. Sökord: Konst

Tillgänglig: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/konst>

(2019)

Youtube. Sökord: How to be an actor

Tillgänglig: https://www.youtube.com/watch?v=U1_wE953yPQ

(2015)

Veckans affärer. Sökord: Lars Kepler-Duon.

Tillgänglig: <https://www.va.se/nyheter/2016/11/08/sa-har-skriver-paret-bakom-lars-kepler-deckarna-som-gor-varldssucce-och-saljer-for-miljoner/>

(11/8 2016)

Youtube. Sökord: Flow.

Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=RAyWhTF3mYE>

Maximilian Gotzler.

(26/7 2016)

Youtube. Sökord: Patti Smith and Creativity.

Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=FocA9OECFy8>

(17/2 2015)

Svtplay. Sökord: Stina Ekblad och musiken.

Tillgänglig: <https://www.svtplay.se/video/20640288/stina-ekblad-och-musiken>

(2018)

7. Bilagor

Bilaga 1: Version 1

Bilaga 2: Version 2

Bilaga 3: Version 3